

Krzysztof Bąkała

Muzeum Niepodległości w Warszawie

ORCID: 0000-0002-8713-5711

Dbalność o pamięć

W dniu 20 stycznia 2023 roku w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej dokonano prezentacji nowej kartki pocztowej Poczty Polskiej, upamiętniającej 160. rocznicę wybuchu Powstania Styczniowego, największego i najdłużej trwającego polskiego powstania narodowego.

Walor został przygotowany we współpracy z Muzeum Niepodległości. Na kartce pocztowej wykorzystano obraz pt. *Pożegnanie Europy*, na nadrukowanym znaku opłaty pocztowej umieszczono natomiast *Portret Heleny z Majewskich Kirkorowej*. Autorem obydwu dzieł jest Aleksander Sochaczewski, którego 180. rocznica urodzin i 100. rocznica śmierci także przypada w 2023 roku.

Artysta, sam będąc skazanym na wieloletnią katorgę, stał się swego rodzaju dokumentalistą, ukazującym w swych pracach sceny z życia codziennego skazańców. Wiele też spośród jego dzieł nawiązywało do patriotycznego symbolizmu. Pozostawił po sobie ponad 120 płócien, a najbardziej z nich znanym i zarazem największym jest *Pożegnanie Europy*. Przedstawia on – na tle śnieżnego pejzażu – tłum ludzi zgromadzonych wokół kamiennego obelisku, znajdującego się na pograniczu Europy i Azji, we wsi Rieszoty. Natomiast umieszczona na znaczku pocztowym reprodukcja obrazu pt. *Portret Heleny z Majewskich Kirkorowej*, zwraca uwagę na fakt uczestnictwa w zesłaniu kobiet. Muzeum Niepodległości, w którego zbiorach znajduje się jego 118 dzieł malarskich tego twórcy, było jednym z inicjatorów ogłoszenia roku 2023 „Rokiem Aleksandra Sochaczewskiego na Mazowszu”.

**160. ROCZNICA
POWSTANIA
STYCZNIOWEGO**

Kartka Poczta Polska S.A., 1 2023, nakład: 5 000, proj. J. Konarzewski. Obrazy Aleksandra Sochaczewskiego.
Ze zbiorów Muzeum X Pawłena Czystańskich Warszawskiej, oddział Muzeum Niepodległości w Warszawie.

Opis:

W prawym górnym rogu strony adresowej kartki nadrukowano znak opłaty pocztowej, na którym umieszczono obraz Aleksandra Sochaczewskiego *Portret Heleny z Majewskich Kirkorowej*, a w prawym dolnym rogu oznaczenie wartości: A, zaś wzdłuż dolnej krawędzi napis: POLSKA.

W części ilustracyjnej kartki przedstawiono obraz Aleksandra Sochaczewskiego *Pożegnanie Europy*. W dolnej części kartki umieszczono nazwę emisji: 160. ROCZNICA POWSTANIA STYCZNIOWEGO.

Metryczka:

- 160. rocznica Powstania Styczniowego
- autor projektu kartki: Jan Konarzewski
- liczba kartek: 1
- wartość: A
- nakład: 5 000 szt.
- technika druku: offset
- format kartki: 148 x 105 mm
- data wprowadzenia do obiegu: 20 stycznia 2023 r.

Artysta urodził się na Mazowszu w Iłowie koło Sochaczewa. Jego właściwe nazwisko brzmiało Lejb Sonder. Uczęszczał do Warszawskiej Szkoły Rabinów, a następnie podjął studia w warszawskiej Szkole Sztuk Pięknych. Aresztowany został w 1862 roku w wyniku carskich represji spowodowanych nieudanymi zamachami na Aleksandra Wielopolskiego. Więziony był w X Pawilonie Cytadeli Warszawskiej, a następnie skazany na 20 lat zesłania, w tym 10 lat katorgi i 10 lat zwykłego osiedlenia. W 1884 roku powrócił z zsyłki, jednakże władze carskie nie pozwoliły mu na pozostanie w granicach Królestwa Polskiego. Mieszkał we Lwowie, a następnie w Monachium i Brukseli. Pośmiertnie, w 1924 roku, został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Uroczystego odsłonięcia kartki pocztowej, w obecności zastępcy dyrektora Muzeum Niepodległości ds. Programowych dr Beaty Michalec oraz zastępcy dyrektora Muzeum Niepodległości Tomasza Jagodzińskiego, dokonał Krzysztof Górski, dyrektor Biura Współpracy Międzynarodowej i Filatelistyki. Odczytał on również list od Krzysztofa Falkowskiego, Prezesa Poczty Polskiej skierowany do uczestników obchodów, w którym podkreślono: „Opowiadając o bohaterskich czynach przez walory filatelistyczne, chcemy edukować młode pokolenie, promować postawy patriotyczne oraz wspólne przywiązanie do nadrzędnych wartości. To ważny element misji, jaką od lat realizuje Poczta Polska, której losy od blisko pięciu wieków są nierozzerwalnie związane z dziejami naszej Ojczyzny”.

Krzysztof Bąkała